

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Eliberarea martirilor.

Pentru cea mai mare parte a cetitorilor noștri va fi căzut așa de neînțeleasă, ca minunea unei învieri din mormânt, vestea slobozirii din temniți a scumpilor noștri bărbați fruntași ce fuseseră închiși pentru Memorand. Dar' nu numai pentru oameni din popor, cari trebuind să se îndeletnicească câtu-și ziua și câtu-și săptămâna de lungă, cu lucrul grele al câmpului și al economiei de tot felul, a fost acesta o minune ca pe vremea lui Christos, ci și pentru o mare parte din oamenii mai de carte, ce au vreme să gândească mai mult decât țeranul, la întâmplările din lume, la legătura dintre ele și la pricinile născătoare ale lor.

Vom da azi, la acest loc, și noi pentru ai noștri dragi cetitori, unele lămuriri, cari să le facă mai înțeleasă această „minune“. În mulți oameni s'ar fi putut trezi gândul, că poate guvernul din Pesta a fost cuprins de induioșare, și s'ar fi muiat inima față de bietul popor român și de ai lui martiri, și de aceea s'a „miluit“ de el și i-a slobozit din temniță pe osândiții Memorandului.

Nimic mai greșit decât un astfel de gând! Cu total altunde trebuie cercată pricina dela care a pornit fapta eliberării, numai în inima îngamfaților din fruntea acestei țeri — nu!

Adevărata pricină a eliberării e, că lupta voinicească a noastră s'a aventat și s'a întărit așa de mult, că guvernul din Pesta a fost zguduit de ea, și făcut să dea un pas înapoi în fața ei!

Cu un pas făcut înapoi de guvern în fața noastră, și ca o biruință care în sine e și ea frumoasă, dar' totuși numai începutul biruinței celei mari la care trebuie să ajungem, e a se socoti această hotărâre, de a slobozi din temniți pe dragii noștri stegari naționali!

Noi cu armele tari ale dreptății luptând, și de un curaj neînfricat duși înainte, ne-am câștigat, în chip firesc, pentru noi pe foarte mulți bărbați cu mare trecere, atât în ceea ce privește jumătate a acestei împărății, în Austria, cât și în toate țările Europei, dar' mai ales pe mulți i-am mișcat și mila multor frați de-ai noștri din România am trezit. Și văzând ei că noi bine și bărbătește ne purtăm, dar'

că noi de noi totuși cam cu greu vom răsbii, pusu-s'au și ei în mișcare, și au lucrat pe felurite căi și în felurite chipuri, ca să înduplece pe cei de sus din a noastră Împărăție, a ne mai ușura de greul încărcat nouă pe spate de guvernele ungurești. Și cum frații noștri din România, prin a lor vrednicie, au ajuns a fi o putere respectată de lume: dacă ei zic și cer ceva, să ține seamă de dorința lor. Și noi nu voim s'o zicem noi, căci s'ar pute spune că-i laudăm pe ei și pe noi, dar' o zice o foaie ungurească ce nu voește să facă taină din aceasta, că în eliberarea fruntașilor noștri luptători, o bună parte de vrednicie au și frații noștri din România liberă. Eată ce scrie „*Hazánk*“ din Budapesta, despre eliberare:

„Această isteată apucătură, câtuși de puțin nu este urmarea cuminenței celei mari politice a lui Bánffy! O nu, așa ceva n'am așteptat dela dl prim-ministru, dar' nici n'am gândit așa ceva dela dînsul! Și ce a spus cu voce tare în privința aceasta la Șimleu, n'a fost câtuși de puțin făgăduința sa „îndurată“, ori-cât el a voit să-și dea aier, ci liberând pe memorandiști, el simplu a dus în deplinire porunca mai înaltă trimisă dela Viena! Ear' această hotărâre a Regelui nostru deasemenea este a se aduce în legătură cu înălnirea dela Ischl, când Regele Carol, după părerea celor cunoscători a tainelor politice, a întervenit și în ajutorul martirilor.“

N'avem noi nici o lipsă să desmințim vorba foii ungurești, ne place chiar a spune și din partea noastră că da, așa ceva trebuie să fie!

E lucru pus mai presus de orice îndoială, că guvernul unguresc a primit poruncă din Viena dela Maiestatea Sa să-i înainteze, el, guvernul, ca-și-cum dela sine ar face-o, cerere de a slobozi din prinsoare pe întemnițații Memorandului. Și el, de silă ca de voe bună, a făcut-o. Că M. Sa la a cui rugări și binevoitoare stăruințe a dat această prea îndurată poruncă, să nu mai cercetăm.

Un lucru e lămurit pentru noi în chip neîndoelnic: Mișcarea noastră întru dobândirea drepturilor naționale, a câștigat buni, înalți și tari spriginitori, încât cu mândrie și multă nădejde poate merge înainte și tot numai înainte! Noi încă nici n'am poticnit măcar, în această luptă încordată și îndelungă, decum înapoi să fi dat! Guvernul unguresc însă și cinstea lui, a mâncat multe bătăi într'însa, ceea-ce nouă numai spre încurajare ne poate sluji.

De un lucru însă se ne ferim noi Români: Să nu cumva să ne îmbetăm de nădejdea, că doar' de aci încolo noi am putea să ne mai și înmuiem n'țel, ori să ne ferim mai mult pielea de loviturile potrivnice, că spriginitorii noștri ne vor duce ei de ei acum la isbândă! Asta ar fi tot așa de greșit, ca și a crede că Ungurii de bunăvoie ni-au slobozit din temnițe pe martiri. Nu, noi pe spriginul altora n'avem să ne răzimăm. Lumea din afară, chiar și frații noștri, numai întru atâta ne spriginesc, întru-cât vedem că destul de bărbătește ne purtăm, dar' tot nu răsbim, și își-colo mai avem lipsă de o vorbă, de o prop'ea, de un ajutor. De vom slăbi-o ț să noi, de ne vom moleși ori ticăloși, să știm bine că în glod vom rămânea, și nimenea din el, nedând noi semne de vrednicie, nu ne va scoate!

Că la mijlocirile binevoitorilor noștri, și din îndurarea Prea grațiosului nostru Împărat, ni-s'au redat earăși cei mai bravi ai noștri, asta numai așa o putem lua, ca pe un glas ce ne-ar fi strigând de sus și de pe delături:

inainte Români cu bărbăție, fiți bravi și nu slăbiți coarda, că acolo unde nevoia mai mare va fi, pune-se-va și din partea noastră mâna și umărul ca să vă ajutăm!

Așa avem noi să înțelegem grațierea martirilor noștri!

Șirurile ni-se rarisera prin răpirea dîșilor dintre noi. Acum li avem ear' aici, mai hotărâți, mai oțeliți. Pe ei să ne avem privirile ațintite și pe ei să-i urmăm!

Lupta noastră nu s'a sfârșit, numai puteri am mai prins. Ea însăși și de de aci încolo încă grea și lungă este.

Ci noi obosim să nu cunoaștem, nici astempăr, nici frică, până nu vom fi dus-o la desevârșita biruință ce i se cade!

Zguduit de tăria luptei noastre, guvernul a făcut un pas înapoi. Noi aci să nu ne oprim nici pentru odihnă de o clipă măcar, ci mai virtos înainte să pășim cu șirurile îndesate și improspătate, să-l strintorăm tot mai tare, până ce-l vom îngenunchia de tot înaintea dreptății noastre!

D-zeu să ne ajute! Maiestatea Sa care s'a s'a îndurat de noi, și martirii noștri eliberați: să trăiască!

im.

Sosirea în Sibiiu a dlor Dr. Ioan Rațiu, Dr. D. P. Barcianu și Demetriu Comșa.

După o petrecere de mai multe zile în Budapesta, eliberații nostri frați și conducători, au plecat fiecare către casă. Lumea ferbea de dorul de a ști când sosesc, ca să le ese înainte în număr mare și cu însuflețire să-i primească, cum se cuvine. Dar' cinstiții nostri frunțași, cari aveau să se întoarcă la Sibiiu, ca se nu credem nici noi, nici străinii, că sânt doritori de alaiuri și preamăriri, n'au voit să spună nimărui când sosesc, și nici n'au plecat să vină toți deodată. Cu toate acestea sosirea lor în Sibiiu n'a putut fi atât de lipsită de primire precum dinșii se vede că voiau, căci dela vestea eliberării lor începând, un mare număr de Români, inteligență și popor, străjuia fiecare tren ce venia spre Sibiiu și care putea să-i aducă.

Vineri în săptămâna trecută, pe la amezai s'a lătit repede în Sibiiu vestea, că dl Dr. **D. P. Barcianu**, ca cel dintâiu, sosește cu trenul dela 1 cias. Grabnic a alergat la stație mulțime mare de Români, și sosind dl Dr. **Barcianu**, la revederea dînsului a isbucnit în puternice și repetite strigări de „*să trăească*“, grăbind amicii și stimătorii D-sale să-i strîngă cu bucurie mâna și să-l felicite că s'a refintors earăși în mijlocul celor-ce atâta îl iubesc! Dl **Barcianu**, adînc mișcat, și-a îmbrățișat fiii, pe scumpa sa soră și rudele ce-l așteptau, și a mulțumit amicilor pentru întimpinare strîngându-le cu căldură mâinile.

În ziua următoare, Sâmbătă, a sosit și dl prof. **Demetriu Comșa**, dar' despre a D-sale sosire nu s'a putut prinde deloc de veste. Cu toate acestea frumos a fost numărul de Români ce l-a întimpinat și pe D-sa, primindu-l cu însuflețite urări de „*să trăească*!“

Ear' Marți, în săptămâna aceasta, s'a auzit că ar fi sosind căpetenia partidului nostru național, dl **Dr. Ioan Rațiu**. Toată Româniimea din Sibiiu, cu bătrâni și tineri, inteligență și popor, au alergat la gară, și l-au primit cu multă căldură și s'au bucurat mult putend revedea falnica figură a bravului nostru președinte național! l s'a dat și un buchet de flori și a fost viu felicitat, din sute de piepturi răsunând strigătele de „*să trăească*!“

la adresa d-sale și a preastimatei familii ce-l încungiura.

Astăzi societatea română din Sibiiu este fericită că are earăși în mijlocul seu pe trei din cele mai alese și iubite familii române, ce-i lipsiseră vreme de 14 luni de zile!

În același chip însuflețit aflăm că a fost primit între ai sei părintele **Gerasim Domide** la Bistrița și Rodna, unde poporul a eșit cu mare paradă în calea scumpului seu martir!

După eliberare.

Scăpați dintre zidurile temniței, cel dintâiu gând al eliberațiilor nostri conducători naționali, a fost să aducă Maiestății Sale Împăratului umilită mulțumire pentru părinteasca Sa grație. În scopul acesta și dela Seghedin și dela Vaț, ei s'au întrunit în Budapesta. Întâlnirea unora cu ceialalți a fost mișcătoare și fericită! Trecend peste ântâia bucurie, scumpii nostri s'au sfătuit în ce chip să aducă mulțumită Tronului. Au hotărît că de vreme-ce Maiestate Sa tocmai sosește (adecă avea să sosească) la Cluj, și ministrul Bánffy îi merge în cale, să-l însărcineze pe el cu ducerea mulțumitei. Așa au și făcut. Dl **Dr. Lucaciu** și **Iuliu Coroianu** s'au dus la ministru și i-au predat mulțumita ce să o aștearnă Împăratului. Ministrul i-a primit foarte bine și i-a încredințat, că va face-o. Plecând apoi la Cluj, acolo i-a predat Maiestății Sale mulțumita caldă a martirilor Memorandului pentru prea îndurata grațiarie.

După-cum ne împărtășește o foaie din Budapesta, scrisoarea de mulțumită ar fi fost scrisă în două limbi: românește și ungurește.

După isprăvirea acestei datorințe, iubiții bărbați au plecat din Pesta în felurile părți, unii spre casă, alții pe la scâlzi, să vadă de sănătate. **Dr. V. Lucaciu** s'a oprit lângă Pesta la „*Lukácsfürdő*“ doar' își tîmăduște durerea din picioare; ce în temniță i-s'a mărit.

Din toate părțile țerii, apoi din România și din toate țerile pe unde se află Români, sosesc telegrame și scrisori de bucurie la adresa eliberațiilor, salutându-i că ear' au ajuns între noi, putend-ne povățui mai departe cu cunoscuta lor înțelepciune în lupta noastră națională!

Contra milleniului.

Din comitatul *Hunedoarei* primim o știre ce ne înveselește.

Acest mare comitat, locuit aproape numai de Români, a ajuns și el în urma viclenelor întocmiri și marilor siluiri ale guvernelor ungurești, să fie cărmuit numai și numai de slujbași unguri. Acestia apoi, tocmai fiindcă stau pe gâtul unei populațiuni de cari nu-i doare inima, aduc fel și fel de hotăriri, cari de cari mai apăsătoare și storcătoare pentru bietul popor al comitatului.

Sânt abia 7 ani, de când congregația (adunarea) comitatului, într'un singur an a băgat comitatul într'o datorie de un pătrar de milion de florini, (250.000fl.) pentru-ca să zidească un palat frumos în Deva, ca „*casă a comitatului*“, în care să se răsfețe fișpanul ungur cu toți lichniții adunați din giurul seu, și pentru facerea unui pod peste Murăș! Cunoscend sărăcia poporului din comitat, trebuie să ai inimă de peatră ori de Ungur, ca să poți face pe socoteala obștei, o datorie așa de mare într'un singur an!

Aceiași cărmuitori ai comitatului, au făcut acum un nou arunc pe comitat, care nu mai e numai îngreunător și o risipă descreerată, dar' mai e și o *rușine* pentru poporul român din comitatul Hunedoarei! În adunarea comitatului anume, au hotărît să facă un arunc pe comitat, pentru *coprirea cheltuelilor sêrbărilor milleniului unguresc, ce se va ține în anul viitor!*

Înțelegend noi, că într'un cerc notarial, notarul a pus în budgetul (socoteala cheltuelilor) comunelor acest arunc, (nu știam că în întreg comitatul e așa), am scris articolul nostru din frunța numărului 35, rugând poporul nostru să nu se învoească a plăti acel arunc, întempe-i-se ori-ce pentru aceasta! Repetăm această rugare a noastră, nu pentru un cerc notarial ori unele comune numai, ci pentru

FOIȚA.

Felicitări martirilor.

Dragi martiri, bine-ați venit!

Un an greu s'a împlinit,
De când „legea“ v'a răpit,
Și v'a pus la închisoare
Să n'aveți zile cu soare!..

Monarhul v'a slobozit:

Dragi martiri, bine-ați venit!!

Din Sibiiu până la Vaț
Numai jale printre frați;
Din Sătmar la Seghedin
Numai jale și suspin!..

Monarhul ne-a nveselit:

Dragi martiri, bine-ați venit!!

Voi cu suflet de eroi
Ați suferit pentru noi!
N'ați lăsat să fie frântă
Causa română cea sfântă!
Ați luptat, ați suferit:
Dragi martiri, bine-ați venit!!
Voi bătrâni cu plete albe,

Juni, copii, fetițe d'albe,
Părinți, frați, mame, surori,
Împlețiți cununi de flori
Pentru cei-ce-au biruit..

Dragi martiri, bine-ați venit!!

Nicu Stejărel.

O poveste ca aieva.

Au fost odată doi împărați, cari amândoi doriau să se însoare, și amândoi voiau să iee aceeași fată, adecă pe fiica împăratului Sêrbu. Împăratul Român, unul din cei doi pețitori, prințend de știre că împăratul Slovacu ar fi amestecat într'un războiu pe multă vreme, s'a dus el să pețască fata.

Fata cu toată inima l-a primit pe împăratul Român de bărbat, că era frumos și voinic, mai mare dragul! Vestea despre logodna fetei a ajuns și la urechile împăratului Slovacu. Și după-ce fata împăratului Sêrbu îi fuse și acestuia foarte tare dragă, el a pus jurământ aspru, că dacă Dumnezeu nu i-a făcut parte de ea acum, el până atunci nu se va însura, până Dumnezeu nu-l va dărui pe împăratul Român cu o fată din această căsătorie și despre aceasta a trimis și împăratului Român răvaș la oraș, ca să știe de ce să se țină.

Trecend-mergend, lui Dumnezeu i-a plăcut ca pe tinera împărăteasă s'o cheme la sine în împărăția sa cea cerească, ear' împăratul Român să rămână veduv, și copila lui orfană, și așa el a fost silit să iee pe seama ei o îngrijitoare, pe care n'o cunoștea, dar' care ci-că era Unguroaică. Îngrijitoarea avea și ea o fetișoară cu fata împăratului dintr'o zi născută. Împăratul a lăsat ca pe seama lor să clădească un palat în marginea unei păduri, la margini de ape.

Pe când palatul s'a gătit, fata era de 5 ani, dar' numai când era cu capișor pe cap te puteai uita la ea, că uitasem să vă spun, că avea păr de aur, ce când îl scutura pica din el galbenii ca ploaia. Împăratul Român a chemat pe un fotograf de i-a fotografiat fetița, și a trimis chipul la împăratul Slovacu ca să vadă ce mireasa va avea! Când a ajuns fetița de 10 ani, ear' a făcut cu ea așa.

La 15 ani Împăratul Slovacu avea să vină după mireasa lui. Întârziind însă el, împăratul Român — fiind el cuprins cu o solie turcească, a trimis cu îngrijitoarea pe fată la împăratul Slovac. Drumul ducea prin păduri și codri.

Într'un codru îngrijitoarea numai ce mi-se scoală de lângă fată și scoțend un cuțit din

toate comunele noastre românești din acest comitat!

Și ne bucurăm, că vedem că se și fac începuturi de astfel de mândre împotriri contra obraznicului arunc de care vorbim. Eată ce scrisoare primim din comitatul Hunedoarei.

Gelmariu, Sept. 1895.

Domnule Redactor,

Venim a face cunoscut onoratei foi a poporului, că-i aducem mare multumită, deoarece ce numai o singură foaie avem în sat și mare folos aduce la popor. Ce-i drept, că o așteaptă cu mare dorință în toată Duminecă, și o ascultă cu plăcere.

Înțelegând din „Foaia Poporului“, precum au făcut notarii cei „buni“ de fel, pe multe locuri, astfel au voit să facă și la noi cu banii milenului, că venind notarul în 5 Septembrie în comună, a adunat comitetul de le-a cetit budgetul (socoteala cheltuelilor) pe anul 1896, pe urmă au publicat la comitet că varmegia ar fi hotărât 14 fl. și 8 crucerii pe seama milenului. Și oamenii nepricepând ce e acel „mileniu“ poate s'ar fi învoit la aceea, de nu ar fi fost vrednicul nostru preot Iosif Dregoșel, care le-a spus că cui îi trebuie să sërbeze milenul, să-l sërbeze cu bani din punga lui, dar' nu cu banii sërmanului popor, întinzând mâna în șerparul săracului după crucerul cel din urmă! Apoi văzând domnul notar Simon Elek și cu judele comunal, s'au „încărbat“ foarte, dar' n'au avut ce face, și au rămas cu cerearea pe jos, respinsă de comitet!

Notă. Venim a face cu o cale cunoscut și aceea, că din numele străbune avem un Traian nou botezat, și în curând vor urma și Horea și Iancu și ceilalți!

Chiril Cazan,
econom.

*

Felicităm din inimă pe bravii noștri frați din Gelmariu, cari au făcut începu-

tul unei împotriri mai vrednice de noi, în fața haitei de slujbași lacomi și fără inimă din acel comitat, cari își bat curat joc de poporul român și ale lui simțăminte, când îndrănesc a-i cere și de bani pentru parada lor proprie națională, prin care vor sərbători năvălirea lor peste aceste plaiuri, năvălire ce nouă atâtea rele ne-a adus!

Așa e datorința tuturor comunelor să facă.

Care ar fi trecut peste această punere de arunc în socoteala lor, să revie asupra ei, protestând contra lui, respingându-l și ștergându-l din socoteli!

Avem preoți și cărturari tineri și însuflețiți și în acest comitat. Prilegiu frumos li-se dă să-și arete vrednicia și mândria lor românească!

Legea comunală.

(Urmare.)

§. 53. După-ce alegerea s'a sfârșit în comună, pretorul ori vicișpanul, fără socotință la purcederea ce decurge, a comisunii verificatoare, convoacă noul comitet la constituire (adecă să se întocmească, alegându-și președinte și notar etc.) și poate totodată să pună și ziua alegerii slujbașilor, dar' așa, ca despre timpul acestei alegeri, comuna să fie în cunoștiință cu cel puțin 48 ciasuri mai înainte.

§. 54. Președinții de alegere, bărbații de încredere și persoanele oficioase îndatorate după §. 47 să fie de față, și peste tot alegătorii, stau sub scutul deosebit al legii.

Pentru siguranța personală se pot aplica aceleași măsuri, ce se aplică la alegerile de deputați pentru dietă, și rătățiile săvârșite, se pedepsesc după prescrierile legii penale.

Cap. V.

Despre adunările corpului reprezentativ (comitetului comunal)

§. 55. Președintele adunărilor obștești e în comune mici și mari, judele, în orașe cu magistrat regulat, primarul.

Dacă președintele ar fi împedecat, îi ține locul judele suplinitor ori primarul substituit;

unde nu sînt de acestia, cel mai bătrân dintre sfetnicii din comitet.

§. 56. Numărul și timpul adunărilor obștești îl hotărăște comuna prin statut, dar' în fiecare comună trebuie ținută adunare în fiecare primăvară pentru cercetarea socotelilor din anul trecut, și în fiecare toamnă pentru statorirea cheltuelilor anului viitor, cel puțin cu o lună înainte de adunarea de primăvară și toamnă a comitatului.

Da-ă află de bine judele, primarul sau însuși comitetul comunal, ori a patra parte a membrilor acestuia, se poate ține adunare de obște în afară de rînd, de câte-ori cer împregiurările; afară de aceasta judele e îndatorat a concheta adunare de aceasta în afară de rînd la recercarea adunării generale a comitatului, a comitetului administrativ a comitatului, la a vicișpanului, mai departe în comune mici și mari, la aceea a pretorului, deasemenea și la dorința notarului.

Președintele e dator să încunoștiințeze pe membrii din comitet cel puțin cu 24 ore mai înainte atât despre terminul adunării generale ordinare (adecă a celei prescise) cât și despre acela al celei „extraordinare“ (în afară de rînd) și despre lucrurile ce acolo se vor desbata.

În adunările extraordinare se pot lua sub desbateră numai lucrurile astfel puse în planul de desbateri, ear' în adunările ordinare (cele două pr. s. rise), se pot aduce și alte treburi în vorbă și se pot face și propuneri neatîrătoare din partea singuraticilor membri ai adunării. Astfel de propuneri neatîrătoare sînt însă a se înștiința primăriei comunale cu cel puțin 24 oare mai înainte, care înștiințare e a se însemna în protocolul adunării generale.

În adunările generale aduc hotărîri cei de față.

Regulamentul (îndreptarul) de lucrare al sfătuirilor îl statorește comuna prin statut.

Cine ia în arîndă veniturile comunei ori stă cu comuna în contract sau în proces, acela nu poate lua parte la nici o desbateră a lucrurilor ce privesc veniturile comunei sau ce se ține de legătura cu contracte.

Peste tot fiecare poate lua parte la desbateri și poate vota numai în acele treburi, cari nu-l privesc de-adreptul pe el însuși.

§. 58. În adunările generale au vot dintre membrii primăriei numai primarul, judele, notarii, căpitanul de poliție, sfetnicii ori

sin îl implîntă în spatele visitiului, și omorî pe visitiu!

„Vai de mine, furie sîlbatecă ce ești! ce ai stat să faci?“ — îi zise fata de moarte spăriată — „Taci — îi zise îngrijitoarea — că de unde nu, și pe tine te sting de pe fața pămîntului“. Îngrozită fata a tăcut, dar' dela o vreme a rupt-o foamea și s'a rugat să-și de ceva de mîncare. Scorpia însă a zis că îi dă dacă se va lăsa să-și scoată un ochiu! Fata de unde să se învoească cu un lucru ca acesta, doar ce-i mai scump ca lumina din cap și ca sănătatea din trup!

Mai târziu însă simțînd că se stînge de foame, s'a învoit.

Dacă i-a scos un ochiu, fata i-a băgat în sin, dar' furia de mîncare tot nu i-a dat! Amețită de foame, fata ear' i-a cerut de mîncare, și diavola i-a spus, că acum cu de bună-seamă i-a da dacă va lăsa să-și scoată și celalalt ochiu.

Crezînd fata că acum o va rupe mila pe furia și nu va face-o, s'a lăsat să-și scoată și celalalt ochiu, pe care după-ce a pîit pe pămînt, l'a aflat și l'a pus și pe acela în sin. Dar' amar s'a înșelat, căci furia nici acum nu i-a dat de mîncare, ci a legat-o pe fata de un arbore și a lăsat-o ca vai de ea în pădure. Ear' ea s'a întors acasă și și-a

luat fata ei și a dus-o împăratului Slovacu de soție.

Ci împăratul cunoscînd de pe fotografie că nu era fata cea adevărată, i-a zis mamei sale că până una-alta poate să rămîna în curtea lui, ca să vadă ce și cum.

Fata cea oarbă rămasă în pădure, gema amar de dureri, și doi țigani, cari tocmai treceau pe acolo, s'au apropiat de dînsa, și ea le-a povestit cum a umblat cu îngrijitoarea; ei au desfăcut funiile și au dus-o de mîna până la bordeiul lor. În bordeiu era o țigană bătrână și tare meșteră; aceasta cum a văzut mîndrenia de fată, îi spuse că ea are s'o vindece, să nu fie năcăjită!

În cealaltă zi des-de-dimineață a pornit la drum până a ajuns la un stean mare din care licăria un isvor, a cărui apă avea puterea fermecătoare că învia ori-ce. Țigancă luă un căruț de apă și se întoarse, și spăla vîgăuna ochilor și așeză ochii fetei la locul lor și o legă și o culcă, și a treia zi ochii fetei erau vindecați de-a binele! De bucurie fata a zis cătră țigancă să mătore înainte bordeiului, ear' ea a început a scutura pîrul din care picau galbenii ca plotoagele de pe nemși în vremea nemțească. După-ce așa a rîsplătit fata bunătața țigancii, a rugat pe țigancă să meargă la orașul cel mai de-

aproape și să-și cumpere haine pe ales. Frumos chită ea s'a furișat în curtea împăratului Slovacu, unde era o oglindă ce avea darul vorbirii.

Fata s'a pus înaintea oglinzii și a rugat-o să-și spună cum stau treburile în casa împărătească. Ea i-a spus cum îngrijitoarea ei s'a trudit să înduplece pe împărat să-și iee fata ei de nevastă și cum împăratul nu vrea să știe de altfel de lucru. Fata sfătuită de oglindă, și-a luat capșonul și de-odată toată curtea s'a luminat, așa că împăratul, trezit tocmai din somn, și-a cunoscut mîreasa, și a îmbrățișat-o și a scris împăratului Român și celui Sîrb, să vină la ospet mare și vesel, ceea-ce întîmplîndu-se au ridicat spre soare răsare un altar la care împăratul Slovacu s'a cununat cu fata împăratului Român cu binecuvîntarea celui Sîrb, ear' la soare-apune au ridicat furcile de care să spînzore după vrednicie viclenia și mișela scorpioniei de îngrijitoare.

Și fost-a ospet mare și veselie mare, cum nu s'a mai pomenit, și trăit-au cei trei împărați bine și trăesc și astăzi, și D-zeu să-și țină că mult și bine să trăească unul cu altul!

Eugen T...

membrii magistratului (§. 63.), fiscalul, asesorii orfanali, cassarul, comptabilul, tutorul, medicul ori medicul cercual, inginerul și pădurarul comunal (§. 57.)

Ceialalți slujbași pot vorbi în adunările generale, și dacă sunt recercați sunt chiar îndatorați să vorbească, dar' vot au numai când sunt și atunc membri ai comitetului comunal.

§ 59. Adunarea o deschide și o închide președintele. El conduce sfătuirile și supraveghează ca să se țină regulamentul.

(Va urma.)

Un țeran ardelean

cătră

dl V. A. Urechia.

Un țeran din Ardeal, din *Vurper*, ce poartă și dînsul numele Vasile Urechia, întocmai ca cinstitul președinte al *Ligei* din București, a trimis acestuia o scrisoare interesantă, pe care o dăm și noi în cele următoare.

Eată-o:

P. M. O. Domnule Vasile Urechia din Orasiul Bucuresti într'atâta Vă iubescu în cătu nuvă potu scrie nici pe un conț de hârtie după cum dorește a mea credincioasă inimă foarte multu mētot gāndesc cum asiu putea căpăta vre un mișloc casene putem vedea și în persōnă, Ziua și noaptea si în tot minutul rog pre atot puternicul Dzeu ca semi rāndue un timp fericitu case pot venii până la Onoratu D. Ta! si vāfacu cunoscut cumca de voiu putea căpăta ceva parate numai decatu voiu veui până la Onoratu D. Ta însă totusi cu umilință din adāncul inimeimele cu capul plecat vārog casă bine voiți și să vă milostiviți ca după primirea acestii mica amea epistolă semi trimiteți alta apistola casă stiu mai bine despre buna si fericita sanatate a P. M. O. Domnie Tale! Și cu aceasta mă recomandu că de ar fi Orasiul București aprōpe miasiu căpăta vre on om ca să călătorēscă cu mine pe jeos până la P. M. O. D-Ta! însă fiind forte de parte sunt cu neputință.

Prin aceste cuvinte vă rămān de binevoitoriu cutōtā stima plecat serv

Vasile Ureche

locuitor în Vurper Borberek
de relegiune Gr: Ort. Roman Om forte
de omenie însă cu greu traieste.

SCRISORI.

O întimpinare.

Roșcani, 1895.

D-le Redactor,

În coloanele prețuitei foi ce redactați, în nr. 34 a apărut în „Cronică“ sub titlul „Urmările asprei legi de câmp“ o corespondență din Roșcani, în care un anumit Mihaiu Trif spune, că eu, pentru o mână de iarbă 'l-aș fi pedepsit cu 12 fl. și că acești bani numai așa 'i-a fost cu puțință a-'i plăti, zălogindu-'și pământul!

Această știre pe mine m'a mirat cu atât mai virtos, că eu totdeauna am fost corect și nepărtinitor.

Lucrul stă așa:

Jitarii au prins pe Mihaiu Trif, în 3 rânduri, cu vitele în locuri oprite. Pîrindu-'l primăriei com., 'l-am pedepsit I. cu o coroană, a II-a oară tot cu o coroană și a III-a oară cu 2 coroane, de tot cu 4 coroane.

Mē mir deci cum poate zice că eu și-canez poporul din notariatul meu?

Dar' și pedeapsa de 4 coroane nici până azi n'a plătit-o; ear' ce privește zălogirea pământului, aceasta a fost o scornitură numai.

Tot în prețioasa „Foia Poporului“ nr. 35 la loc de frunte sub titlul „Culmea nerușinării“ 'mi-se impută abus de oficiu din privilegiul unui arunc pe seama milleniului.

Aci George Caba spune că am primit porunca dela un „slujbaș mai înalt“ și fără să mai întreb reprezentanțele comunale, am votat aruncul pentru milleniu!

E multă rea voință în această vorbă, când știut este, că congregația comitatului a votat acel arunc, și eu numai am publicat hotărîrea comitatului.

În congregațiunea comitatului Hunedoarei, venind în vorbă votarea unei sume pentru milleniu, cu toate că aceea a fost combătută de bărbați vrednici, ca dl protopop Dăniian din Brad, dl Dr. Muntean, avocat în Orăștie și alții, punēndu-se la vot, a fost primită și așa poruncită *întregului comitat*. Ear' o hotărîre a comitatului eu nu sînt în stare a o nimici.

Nu sînt eu omul care să împovărez poporul, dar' lege avēnd, sînt silit a mē potrii ei, ca slujbaș.

Ioan Morariu,
not. cerc.

Luām la cunoștință rēspunsul stēmperat al dlui notar și ne place a crede că așa e.

Ear' avēnd acum știre, că aruncul pentru milleniu s'a făcut peste tot comitatul Hunedoarei, ne îndreptām glasul cătră toate comunele romāne din el, și le conjurām să se împotrivescā plătirii acelu arunc, făcēnd precum am îndemnat în articolul nostru din fruntea numărului 35! Numai atunci vor arēta că sînt deplini Romāni, când așa vor păși față de obraznic-le hotărîri ale celor din fruntea comitatului lor!

Sfințire de biserică.

Din giurul Băii-mari, 16 Septemvrie 1895.

Onorată Redacțiune,

Ziua de 15 Septemvrie n. va rămānea zi neuitată în viața poporului de pe aci. În această zi s'a sfințit măreța biserică romānă gr.-cat. din *Hășmaș-Lapuș*, prin Preaonoratul domn Ioan Sērb, protopopul Șomcutei-mari, ca trimis episcopesc, deoare-ce protopopul tractual, dl Teodor Indre, spre mare durere a poporului credincios, a fost împedecat prin morb dela împlinirea acestei slujbe onorifice. Preoți slugitori au fost de față 7 inși. Dl protopop Sērb a ținut predica zilei. Multe predici am ascultat, dar' predică mai plăcută rar am auzit!

După sf. liturgie zelosul domn preot al locului, Ioan Bohățiel, a desfășurat istoria zidirii bisericii, care a ținut 10 ani.

Nespusă de plăcută a fost pentru noi aceasta sērbătoare. Lacrimi de bucurie vedeam în ochii poporenilor vrednici de toată lauda, când au auzit înșirate, din gura preotului lor, toate greutățile, cari au avut a le învinge până-ee își vede astăzi împlinit dorul lor!

Cântările le-a cântat corul plugarilor romāni din Șomcuta-mare sub conducerea dlui invēțator Ilie Pop.

La 2 oare după amezzi ne-am intruit la prānzul de sērbătoare în sala școalei. A vorbit āntāiu dl protopop Sērb, apoi dl Gavriil Barbul, proprietar; preotul din Cernaesti Ioan Mare, Petru Sandru, Ioan Buteau, Pop, Bohățel, preotul local și Victor Gitta. Masa s'a ridicat pe lângă cântarea „Rēsunetului“ „Doinei lui Lucaciu“ și alte câteva hore naționale.

La oarele 7 seara s'a început petrecerea cu joc. Public frumos s'a adunat în sala școalei și petrecerea a decurs cu voe bună până cătră dimineață.

B.

Poesii populare.

Din Blaj

culese de *Nonic Rus*.

Sāracile fetele

Gura bine p'ace-le,

Hei, că de nu le-ar plăcea

Prin porți nu le-ai mai vedea!...

Dragile mele de fete,

Cum razimā cel pārete,

Dar' le doare inima,

Cā nu se pot mārta.

M'o bāgat māndra la pirā

Cā n'am fost sē-'mi dee gurā,

De m'o bāga și la lege

Eu la ea tot n'oi mai merge.

Eu iubesc maica mē 'nvață

Sē iubesc de dimineață,

Tinerele fără mustață

Ce favață-a stringe 'n brață.

Și sārută cu dulceață!...

Din Sāngeorgiu-romān.

Culese de *Atcs. Cārcu* și *Ioan Andronesi*.

La Sāngeorgiu între hotarā

Este-un nuc cu frunzā rarā

Se string cucii de prin țearā

Și tot cāntā de s'omoarā.

Sus pe vîrful nucului

Cāntā tata cucului,

La mijlocul nucului

Cāntā puil cucului,

Mai în jos la rādēcinā

Cāutā maica cea bētrānā

Cu glas jalnic și subțire

Pentru-a noastrā despārțire,

Și-āșa cāntā de duios

De se lasā frunza jos,

Și-āșa cāntā cu durere

Frunza, iarba, toatā pere!...

Haideți fete la cāline

Dacă nu vē joacā nime.

Cine focul v'a juca

În toatā Dumineca!...

Din Lunca.

Culese de *Niculae Nartea*.

Beutoru-'s beutor

Dar' la cārēmā nu-'s dator

Numai patruzeci de lei

Beuți cu pretenii mei!

Cātu-'i pe Tērnava-micā

Eu n'am avut ibonicā

Numai una ce-a fost micā

De-o chemat-o Ludovicā,

Știe dracul ce 'i-o fost.

C'o murit în zi de post!

Māndra mea de harnicā

Dā de douē-ori din spatā,

Zice pānzii supērātā:

Pāuzā, pānzā, fă-te mānzā

Și te du la soacra 'n casā

Și necheazā sē te țasā,

Cum te-a țese, rēu ori bine,

Numai eu sē scap de tine,

Și te du la maica 'n Cut

Și-'i spune că te-am țesut!...

Bucuria eliberării.

Ciula, 20 Septembrie 1895.

Domnule Redactor,

Știrea îmbucurătoare și pătrunzătoare de inimă, că scumpii noștri martiri din Vaș și Sighedin, din îndurarea bunului nostru Monarch sânt puși ear' pe picior liber și sânt deplin sănătoși, a străbătut ca fulgerul până și în cea mai depărtată, mică comună a noastră ca Ciula (lângă B.-Huedin). Îndată-ce s'a știut acea veste îmbucurătoare, nu era altă vorbă în gura poporului nostru, la bătrâni, la tineri, la femei, chiar și la copii, decât mulțumiri din adâncul inimii lui D-zeu, că scumpii noștri povățuitori ear' sânt liberi și ear' vor pute lucra pentru binele și fericirea neamului lor și urări de „să trăească bunul nostru împărat și Rege Apostolic“, care dorește pace între popoarele sale, și nu poate suferi asupriri!

Din acest privilegiu în 8/20 Septembrie, va să zică în ziua Nașterii-Preacuratei Vergură Maria, s'a ținut liturgie la noi pentru Maiestatea Sa și întreaga Casă Domnitoare, ca bunul D zeu să-l trăească într-o mulți ani.

Ear' pentru scumpii eliberați îndată după sf. liturgie, s'a cântat paraclisul Precestei și s'a dat un prinos, care a fost ridicat de tinerimea din comună, ear' prinosul a fost dat de Grigoriu Luca, curator prim și de Ioan Hodor al lui Iudrei, și ridicat între rugăciuni rostite de întreg poporul în g-nunchi, împreună cu bunul lor păstor sufletesc Petru Agrișian, care în tot decursul arestării, i-au pomenit la sfințele liturgii.

George Ungurean.

Aspra lege de câmp.

Hățeg, 22 Septembrie 1895.

Domnule Redactor,

Legile cele noue de câmp aduc pe poporul român dela sate la cea mai mare sărăcie! Am fost chiar martor în vara aceasta când solgăbirul ungar din loc, a pedepsit pe un biet de om din comuna Gonioga cu 12 fl. v. a., pentru-că o vacă a lui a păscut în marginea unei păduri a unui domn ungar din Bretea-rom. Altă întâmplare a fost în comuna Coviagiu, unde notarul ungar Farkas din Bretea rom., a pedepsit pe un om, Philipp, cu 24 fl. v. a., pentru-că l-ar fi aflat jitarii cu boii în țarină, pe o margine.

O a treia întâmplare știu în comuna Sub-cetate. Aci pedepsele de țarină și-au ajuns culmea asprimii. Aci birul satului Teodor Bokon, din ură personală față de bieții săteni, care au umblat în două rânduri să-l lapede din slujbă și n'a putut reuși la nimic, pentru-că notarul cu solgăbirul l'a apărât; a pus ca jitari pe țarină niște oameni bețivi și slabi, cari n'au nici o omenie, și cu ajutorul acestor oameni a stors birul de pe pielea bieților săteni până acum aproape la 200 fl. v. a. Cât a fost vara în toată săptămâna Vinerea se vedeau șireaguri de oameni mergând la notarul în Sântămărie, unde erau pedepsiți foarte aspru! Bieții săteni au început a-și vinde vitele cu grămada, mai bucuroși fiind a se lăsa fără vite, decât a plăti în toată săptămâna gloabe! Comuna aceasta în scurtă vreme va sărăci de tot. Notarul român, dl Ioan Comșa, ar trebui să se pună în înțelegere cu oameni mai cuminiți din comună, și să nu lase pe poporul acesta blând ca oaia, în prada lupilor, cari fără nici o milă trag pelea de pe el.

Un orășan.

CRONICĂ.

Scăpați din temniță. Săptămânile din urmă au fost deschizătoare a ușilor temniței pentru mulți dintre bărbații români, pe cari soartea și viclenia guvernelor ungurești îi aruncase în ele. Afară de scumpii noștri martiri ai Memorandului, 10 ce mai erau închiși, sloboziți deodată în ziua de bucurie 4/16 Septembrie 1895, — au mai scăpat din temniță și alți doi frați de ai noștri închiși pentru foile noastre românești, anume:

Dl *Andrei Baltes*, cel a noua-oară închis pentru „Tribuna“ în cel din urmă proces pentru scrisorile de alipire către osândiții în procesul Replicei, — plinindu-și în 3/15 Septembrie pedeapsa de două luni în temnița din Cluj, a fost pus pe picior liber și s'a întors sănătos la Sibiu.

Dl *George Moldovan*, iubitul nostru redactor osândit în cele trei procese din urmă ale „Foi Poporului“ pentru câte un articol din *Nr. 3. 5. și 7* din anul trecut, și-a împlinit și d-sa osânda gra de *nouă luni temniță ordinară*, și pe când acest număr ajunge în mâna cetitorilor noștri, e și d-sa liber, și anume din 19 Sept. n. încoace.

Pentru scumpii — eliberați! În comuna *Comofaja* (comitatul Clujului) primindu-se indemnul din „Foaia Poporului“, s'au aff. următoarele creștine bune și bune Românce, cari au dat slujbe sfinte pentru scumpii întemnițați, azi eliberați: *George Mureșan* cu soția *Raveca Uifalean*, văduva *Floarea Mureșan*, *Irina Foitoș*, *Ana Maier*, văduva *Marișca Crișan*, *Maria Ciuhuța*, *Onița Domoș*, *Floarea Pop*, *Nasta-ia Păcurariu*.

Cununie. Domnul *Aurel Boticiu* din București (în Zarand) s'a cununat cu d-soara *Paraschiva Deac* din Tău (Șcaș), Duminecă în 22 Septembrie n. 1894. — Felicitările noastre.

Fucere ungurească de dreptate. Se știe că în 1892, mergând Românii cu Memorandul la Viena, sub conducerea dlui *Dr. Rațiu*, la întoarcere plebea și guoiul locuitorilor din Turda, au zdrobit cu petri casele dlui *Dr. Rațiu* și ale altor fruntași români de acolo, încât a trebuit să se mute de acolo ca din mijlocul unor sălbateci ce pot să-l omoare odată în drum! Toată lumea cinstită s'a scârbit de această sălbătăcie. S'a umplut Europa cu știrea asta. Guvernul unguresc de rușine, ca să nu se poată cu destul drept spune, că cu învoirea sa s'a făcut acea sălbătăcie, a pornit în aceeași vreme cu procesul pentru Memorand și proces contra spărgătorilor caselor românești din Turda. Au ales ei pe câțiva trași-impinși cărora nu le pasă de temniță, că pe-afară n'au ce mânca, dar' totuși vezi tu dreptate! Procesul Memorandului s'a pertractat, cu protestele și apelațiile lui, osândiții au fost aruncați în temniță, au stat acolo 14 luni, au fost apoi grațiați de Maiestatea Sa, și eară trece vreme și după asta, și — procesul celor-ce au spart casele Românilor din Turda, încă nici la pertractare n'a ajuns! Puseseră zi de pertractare pe 20 Septembrie a acestei luni, dar' ear' s'a amnat, și tot așa se va amna, până când se va înfunda de tot, dându-se uitării, pentru-că corb la corb nu bucuroș scoate ochii. Ajungând treaba la pertractare nu s'ar putea să nu-i pedepsească, ear' să-i pedepsească nu-i lasă inima lor cea vicleană, și așa îl tot împing!

Eată cum se împarte dreptatea în această țeară și cum e aici pentru unul legea legii, pentru altul e un lucru neputincios ce poate fi călcat în picioare și bătut în față, că n'are ce-i face!

Învățător în Roșcani. Săptămâna trecută s'a făcut alegere de învățător la școala gr-orientală din Roșcani (com. Hunedoarei). Primim despre aceasta o dare de seamă mai lungă, din care aflim, că poporul cu mare însofletire a fost pentru dl *Ilariu Tulburean*, fost învățător provizor acolo, pe care acum l'a și ales ca învățător definitiv (statornic). Un lucru neplăcut însă reese din scrisoarea aceasta, că adevărat între domnul învățător de o parte și între dl preot I. Sârb și notarul Morariu, de altă parte, s'a vîrît o urită și păgubitoare neînțelegere. Domnia-lor se urêsc și prigonesc chiar, unii pe alții, și și de astădată dl preot și notar au fost contra dlui Tulburean, dar' dl Tulburean e păcut poporului și cu puternicul sprigin al poporului, a și eșit ales. Firește că cel-ce are poporul pe partea sa, acela e mai tare, pe noi însă ne doare mult văzând că nu toți fruntașii cărturari din o comună sânt una, ci certați între sine și și cu poporul care numai o parte poate să spriginească. Am înțeles că la alegerea asta de învățător, poporul ar fi chiar fluert și cărtit asupra dlui preot pentru-că a fost contra dlui Tulburean. Știrea asta nu ne bucură. Poporul are drept să primească un sfat ce i-se dă, ori să nu-l primească, și va alege pe cine-i va plăcea, ori va voi cutare conducător ori ba. Dar' pentru-că eu am altă părere privitor la persoana ce să între în slujba de dascăl, încă nu e cuvânt să fiu fluert ori huiduit! Nu e bine așa! Trebuie să gândim că n'avem a face cu străini, ci cu duhovnicul nostru. Ura noastră și îndârjirea să nu arêtam cât de aspru contra celor străini de neamul nostru, dar' nu contra fraților noștri! Acesta e sfatul ce noi îl dăm poporului pentru toate privilegiile de acest fel. Nădăduim, că vom fi înțeleși, că bunăvoință am pus în aceste șire și că vom ajuta prin ele nu la mai departe îndârjire, ci la o apropiere și împăcare a celor certați în Roșcani, și vom zuzi de o mai frumoasă înțelegere. Alegerea întâmplată ne pare și nouă nimerită, și dacă nu se întâmplau și hărțuile ce ni-se vestesc, am felicita mai cu dragă ioimă pe frații noștri din Roșcani pentru alegerea ce au făcut.

Amintire. Se aduce la obștească cunoștință, că termenul de 29 Septembrie a. c. pentru sfințirea bisericii din *S.-Magerastu* (Tract. Bistriței), se amîna pe timp nehotărit.

Zăpadă. Anul de față par'că are de gând să treacă firă — toamnă! Din vară caldă ce era până mai ieri, mai bine de-o săptămână s'a ricit dintr'odată, de nu mai e toamnă, ci un început de iarnă. Pe munții din giurul Sibiului se ved de-ja straturi întinse de zăpadă, și vântul ce vine din acele părți, e rece de tot, făcând să fie prea ușurele hainele de vară. Din comitatul Lipto, în Ungaria, de asemenea se vestește, că zăpada și-a trimis primele salutări.

Petreccere. Tinerii sodali români din *Orăștie* dau teatru împreunat cu joc, Sămbătă în 16/28 Septembrie, în sala dela „Leul-de-aur“. Venitul curat este pentru înființarea unei „Reuniuni de meseriași“ în *Orăștie*. Programă: 1. „Otrava“, anecdotă populară de Th. Speranță, declamată de dl *Iosif Antonie*

2. „Uite popa... nu e popa“, glumă într'un act de D. R. Rosetti. Persoanele: Vasilachi Caciarna (dl *George Drăghiciu*); Serafița, soția sa (d-șoara *Ema Ehardt*); Irinița, fiica lor (d-șoara *Leontina Deneș*); Ionel Tăbăcel (dl *Iosif Antonie*). 3. „Uu leu și un zlot“, comedie într'un act de D. R. Rosetti. Persoanele: Evdochie Trifan (dl *Ioan Corvin*); Tassache Sărăcilă (dl *Petru Muntean*); Mișu Anesti (dl *Ioan Tomuța*); Tertipof, (dl *Ioan Florea*); d-na Tarșița Trifan (d-șoara *Ana Rozor*); Natalița, fiica sa (d-șoara *Lucreția Iancovici*); Lina, servitoare (d-șoara *Ana Lupan*). 4. Jocurile istorice „*Bătuta*“ și „*Călușerul*“ se vor juca de 9 tineri în costum național.

Maiestatea Sa Împăratul în Ardeal. După-cum am vestit și noi, la manevrele mari ce în toamna asta s'au ținut în Ardeal, a venit și Maiestatea Sa Împăratul. Dumineca trecută a fost în Cluj, unde a primit deputațiunile bisericești, civile și militare, cari au mers să-i ducă încredințări despre supunerea și credința bisericilor și popoarelor ardeleni. Dela Cluj a mers la *B-Huedin*, unde în întâiele patru zile ale acestei săptămâni s'au făcut marile manevre sub ochii M. Sale. Vineri s'a suflat încheierea manevrei.

Rugăciuni pentru Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru apostolic s'au ținut în ziua de Sfântă-Măria-mică în *Fireș*, *Climiteenicul-de-Câmpie*, *Doman* și alte locuri, cerând dela D-zeu binecuvântare cerească asupra M. Sale, pentru-că s'a îndurat preagrațios a da earăși libertate scumpilor noștri întemnițați. S'au ținut și predici potrivite, pomenindu-se și numele martirilor eliberați, și s'erbându-se această eliberare cu veselie și bucurie, ca sfintele zile ale Învierii din morți!

Între ghiarele tigrlui. O întâmplare feroasă s'a petrecut zilele acestea în stațiunea căii ferate la *Graz*. Cu un tren de povară sosise și o menagerie, ce s'a oprit puțin în stație, până să vadă de strămutare mai departe. Un lucrător dela calea ferată, s'a dus până bine aproape de calisca de gratii a unui tigr. Deodată tigrul cu repeziciune de fulger, și-a vîrît printre gratiile de fer labele dinainte, și cu feroasele lui palme a apucat fața bietului lucrător, virindu-și unghiile într'însa. Sângele a început a curge. Tigrul a tras aproape de sine capul nenorocitului și a început a-i linge cu sâlbatecă sete sângele ce-i curgea pe față. Mai mulți lucrători au alergat într'ajutor. Au desfăcut labele fierei, și au scos capul prăzii, pe care acum atrăneau fășii de carne vie, sfârticată și sângerând. O ureche i-a rămas smulsă în ghiara tigrlui.

Moarte. Dl *Ioan Stelea*, econom în Seliște, membru în comitetul parochial, a răposat în 8/20 Septembrie în etate de 81 ani. Îl deplâng numeroși fiii (10 în viață) și nepoți. *Înnormântarea s'a făcut* în 10/22 Sept. în cimiterul bisericii celei mari.

Joc nenorocit. Într'un oraș din Ungaria s'a petrecut zilele trecute o mișcătoare nenorocire. Notarul cercual avea un băiat și o fetiță. Fetița de vr'o 15 ani, frumoasă și iubită de toți câți o cunoșteau. Într'o zi fata ia în glumă revolverul tatălui-seu și îl îndreaptă spre fratele seu mai mic, desmerdându-l și zicând: „te împușc, te împușc!“ Băiatul fricos, a luat-o la fugă prin casă, sbierând de groază. Atunci soru-sa, ca să-l mângăie și

să-i arete că n'are de ce-i fi frică, că revolverul e gol, a pus revolverul cu țevă în tâmplă la sine, a ridicat cocoșul și a tras, și — vai! revolverul plin fiind s'a descărcat și nenorocita a căzut de loc grămadă pe pământ, murind în clipa aceea!

Culesul viilor în Bucerdea-vinoasă s'a hotărît să se înceapă nesmintit la terminul vechiu, în 4/16 Octombrie. Până acum, strugurii sînt tare frumoși, și e nădejde de un cules și vin bun în acest an.

Cununie. Dl teolog abs. *Mihail Hodârnu* din Tisa, își s'erbează în 19 Sept. cununia cu d-șoara *Adolfina Elisaveta Blășianu* fiica dlui protopop gr.-cat. din Săcărâmb. Dorim fericire tinerei părechi.

— Dl *Ioan B. Medanu*, teolog absolut și d-șoara *Regina Rednicu* și-au s'erbat cununia în 22 Septembrie st. n. 1895 în biserica gr.-cat. din Urișoru.

— Dl *Laurențiu Ciorbea*, cl. absolvent din Ponor, își s'erbează cununia d-sale cu d-șoara *Maria Nestor* din Intregalde, Duminecă în 29 Septembrie n. a. c. la orele 2 p. m. în biserica din Intregalde. Le dorim din inimă fericire!

MESERIAȘI.

Părinților români le atragem luarea aminte asupra următoarelor locuri din Sibiiu, unde se primesc tineri la meserii și negoț:

Croitori.

Dl *A. Wensky*, croitor în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 12, are lipsă de un învățăcel.

Curelari.

Dl *Savu Negriță*, curelar în Sibiiu, strada Poarta-Turnului nr. 31, primește un învățăcel. Un alt curelar în strada Urezului nr. 6 are lipsă de un învățăcel.

Mănușeri.

Dl *N. Kriegowsky*, măiestru de făcut mănuși în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 9, primește un ucenic.

Barbier (friseur).

Dl *I. Pulz*, barbier în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 43, are lipsă de un învățăcel.

Poleitori.

Dl *E. Kolasovitz*, poleitor (lakierer), care poleește în fețe mobilele cele frumoase de lemn, în Sibiiu, strada Măcelarilor nr. 43, primește un ucenic.

Orologier.

Dl *Iuliu Eröss*, măiestru orologier (ciasornicar) în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 5, primește un învățăcel.

Neguțători.

Dl *W. Fürst*, negustor de pânzării și rufărie în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 16, are lipsă în prăvălia sa de un ucenic.

Dl *Andreas Török*, negustor de fer și vase de fer în Sibiiu, strada Urezului nr. 1, primește în prăvălie un ucenic.

Notă. Pentru îndreptare însemnăm, că pentru orologier se cer băieți cu măcar 3—4 clase gimnasiale și ceva cheltueală, nu mare; pentru negustori, băieți cu 1—2 clase gimnasiale, și să știe socotă și cetă binișor. La celelalte se iau și cu mai puțină pregătire.

Cerându-ni-se, vom știrici și vom da amănunte celor-ce ar dori a se înțelege cu oare-care din măiestrii ori negustorii numiți.

R Î S.

Doi musafiri, cari șed mai la o parte, într'o casă domnească, unde e lume multă strînsă, își dau părerea asupra stăpânei casei, care vorbește toată vremea...

— *Nasul regulat, pèrul frumos, fruntea luminoasă, — dar' ochii nu spun nimic, ear' gura...*

— *Ah! zise celalalt, gură dacă ar face ca ochii...*

Auzit-ai tu pe cineva vorbind latinește? întreabă un domn pe un țeran din Ardeal.

— *Am auzit la biserica papistășească.*

— *Și cum 'ți-s'a părut?*

— *Un fel de românească stricată...*

CETITORII SÎRGUINCIOȘI

ai
„FOI POPORULUI“.

— Răvaș de laudă pentru cetitorii noștri din popor, care ni-au dat dovezi de dragoste cătră cetit și scris, trimițându-ne felurite scrisori. —

Nicolae Vulcu din Secaș; *Ilie Sêrb* din Iertof; *Onuț logia* din Moroda; *Maria Poriea* din Mediaș; *Victoria Prodan* din Alba-Iulia; *George Ciuciu* și *Ioan Veselin* din Lasca-română; *Iosif Russ* din Ezereș (Bănat); *Teodor Mornăilă* din Simand; *Ioan Borcian* din Sasca-montană; *George Baltă* din Drăuți; *Ioan Ciortea* și *Constantin Nap* din Muereu; *Partenie Florea* din Mesentea.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale *Mihaiu Trif* în Roșcani. Prin ce ai scris despre dl notar, nu l'ai vătămât cu nimica, poate să te tot pîrască dacă chiar poștește. Ocară nu erai dator s'o primești Țeranii nu sînt slugii notarilor ori solgăbiraicilor, ca să poată fi ocăriți și ci să asculte tăcînd ocară lor!

D-sale *G. C.*, și cei 17 soti în Roșcani. Spuneți-ne cui anume s'a vîndut avere de 200—300 fl. și a fost cumpărată cu 50 cr. de cutare ori cutare speculant, și vom scrie despre aceasta mai pe larg. Astfel de ticăloșii și înșelătorii, ce știm noi cum se fac, trebuie date de gol și sbiciuite. Mulțumim de calda scrisoare trimisă redactorului nostru, dlui *I. M.*

Abonentului 3628. Caută în legea despre pensiunea învățătorească. Afară de ce acolo e prescris, nu se poate face, nici noi nu te putem îndrepta.

D-sale *George Berlovan* în Parza. Trimite banii și 'ți-se va face pe voe. Poți.

D-sale *O. I.* în Moroda. Și cum ai fost descris acolo e bine, e de mare deosebire. D-ta te-ai purtat brav, aceasta e de însemnat și pentru aceasta te-am laudat și te laudăm!

D-sale *K. N.* nr. 1204. Dacă tocmai e vorbă și nu se poate altfel, pornește proces de despărțire. Va merge poate repede, și îți vei lua alta. Dar până nu ești despărțit, nu te poți căsători de nou nici după legea cea nouă.

Abonatului 6858. Nu-l poți sili pe străin să-și dea copilul la școala D-tale. Și-l poate trimite în alt sat la școală de legea lui. Dați-i pace.

D-sale *M. P.* în M. Nu putem pune în foaie așa ceva. Sînt năcazuri ce noi de aci nu le putem îndrepta.

D-sale *I. B.* în S. m. Firește că se poate. Împart toți trei averea frățește și fiecare face ce voește cu a sa parte.

„Învățătorilor“ din Satulung. Da, pe orice cuitură ce slugește de document, trebuie timbru.

Abonatului 388. Da, se plătește.

D-sale *P. F.* în M. Acum e prea tîrziu a mai cere stipendii. Vara cînd sînt publicate concursurile se poate. Va dobîndi dacă învață bine, dela Consistorul de a cărui biserică se ține.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**
Proprietar: **T. Liviu Albini.**

Alexandru Csenger,

măiestru edificator,

Sz.-Regen, strada Dadrád Nr. 306

se recomandă onoratului public a
edifica tot felul de edificii dim-
preună cu pregătirea planurilor, în
preț solid, lucru foarte bun și
sigur. [2648] 3-3

Dr. Vuia

dela Băile Herculane a sosit la Arad.

[2712] 1-1

La „Institutul Tipografic“ în
Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului

Dr. IOAN RAȚIU.

Cu 50 cr.

Portretul domnului

Dr. V. LUCACIU.

În mărime de 38×28 cm.

Cu 50 cr.

TABLOUL
Deputațiunii române la Viena.

Cu 2 fl.

TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin
postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților

în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

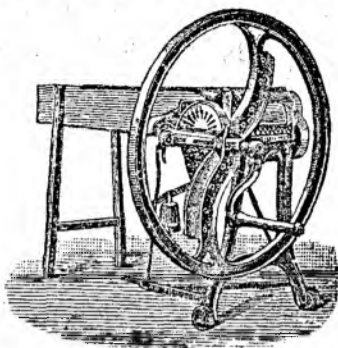
Tabloul apărătorilor.

Cu 3 fl.

TABLOUL
BIUROULUI DE PRESĂ.

Cu 3 fl.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Tăietoare de nutreț!

Tăietoare de napi!

Pentru agricultură!

Tăietoare de nutreț — Tăietoare de napi

Mașini curățitoare de mazărice și neghină (Triere)

Mașini de sămănat în rînduri

Sfirmitoare de poame și struguri

Teascuri de vin și poame

Se află în deposit la

ANDREIU RIEGER,

Prima fabrică ardeleană de mașini agricolă și turnătorie de fer.

[2546] 10-12

SIBIU.

Lucru durabil și solid!

Sub garanție cu prețuri moderate!

Lucrătoare de cismărie.

Alexandru Lucian,

măiestru cismar în Sibiu.

Strada Ocnii nr. 21,
(lângă „Asociați-

duce la cunoștința onora-
toarea sa, pe lângă co-
marfă bună gata,
reparaturi cu prețuri

Sibiu, în August 1895.

Strada Ocnii nr. 21,
unea curelarilor“),

tului public, că în lucră-
maude și vânzare de
se pregătesc tot felul de
foarte ieftine.

[2540] 3-3

Are șatră în toate târgurile din cercul Sibiiului.

Marfă gata după plăcere.

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onore și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Marca

de sentire

Prafurile Korneuburg
pentru nutrirea VITELOR ale lui KWIZDA.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 40 de ani se întrebunțează în cele mai multe grajduri, la lipsa
de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui
și augmentarea laptelui dela vaci. [1794] 16-40

Prețul unei cutii 1/2 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.

Liferant al curții reg.
române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și droguerille
din
Austro-Ungaria.

ECONOMUL

de
redactat de I. COSTIN,
preot.

Cărțile funduare și catastrul.

Cărțile funduare sânt pentru ținerea în evidență a proprietarilor și proprietăților. Acestea arată mai presus de toată îndoiala în toată țeara cine sânt adevărații proprietari ai pământului. Așa aceste sânt niște documente vrednice de toată încrederea care ne arată în faptă starea, cine sânt proprietarii și care le sânt proprietățile sau cine sânt aceia, cari au moșii și cari le sânt moșiile.

Cărțile funduare de astăzi s'au făcut la porunca stăpânirii împărătești austriace încă în anul 1855 în fiecare comună la fața locului. Începând dela acest an până astăzi proprietățile, adică pământul, casă, curte etc. au avut mulți stăpâni și au trecut prin mâinile multora. Nu sânt rare întâmplările de s'a schimbat averea; dar' în cărți a rămas proprietar sau stăpân tot cel vechiu. Așa în multe comune aceste cărți cuprind date, care deloc nu mai sânt deopotrivă cu stările locale și faptice.

În foarte multe casuri de moștenire nu s'au făcut pertractările de lipsă și prescrise de lege. De o parte ca să se încungiure multele cheltueli de pertractări; de alta ca să nu fie siliți a plăti procentuările de moștenire. Moștenitorii au împărțit înșiși averea, au satorit cum se o folosească, însă n'au făcut și regularea întocmai în cărțile funduare. Așa au urmat apoi stările cari nu corăspund faptice cu folosința averii. Altul este proprietarul și altul posesorul, care folosește averea.

Cărțile funduare garantează numai singur proprietatea, nu însă mărimea și cultura sub care se află proprietatea.

Legea din 1886 art. XXIX. și 1889 art. XXXVIII, a rinduit cărți nouă funduare. Prin aceasta cărțile ce de nou aveau a se face trebuia să fie așa făcute, ca să corăspundă deplin tuturor cerințelor de drept.

Nu s'a satorit alt rind nici s'a schimbat rindul vechiu, ci s'a purtat de grije ca cărțile cele nouă funduare să fie întocmite de așa, ca dreptul nimărui să nu se poată vătămă și să fie garanție neînelătoare pentru proprietăți. Prin regularea cea nouă a proprietăților vor înceta multele neajunsuri și greșeli, cari toate nefiind regulate îngreunează cunoștința limpede și neîntunecată a dreptului asupra averii nemișcătoare.

Împlinirea acurată a legii acesteia atinge foarte deaproape proprietarii. Dela aceia se poștește, ca să fie cu bună grije la facerea cărților celor nouă funduare.

Pentru acurata regulare a cărților funduare la fiecare proprietar i-se dau trei coale și adică: A. B. C.

A. este coala de posesiune în care se însemnează numărul căsii și numărul topografic, după-cum sânt numerisate particulele de proprietăți externe (afară de

comună). Mai departe averea cu semnele cunosătoare, adică starea de cultivare: arătură, fenaș sau viie, situația, cuprinderea, adică mărimea și venitul catastral.

B. este coala de proprietate, în care se scrie numele, ocupațiunea, starea, locuința. Titlul de drept, schimbarea de proprietate, ereditate, vindere ori cumpărare, prețul de cumpărare și zalogire.

C. este coala sarcinilor sau datoriiilor în care se intabulează datoriile ipotecare, cu mărimea sumei și datul. Tot asemenea se face ștergerea datoriilor replate.

Pregătind judecătorul trimis din partea autorității cărților funduare planul de regulare, despre această ispravă va încunoștința diregătorii cărților funduare. Această autoritate a cărților funduare va hotări termenul în care trimisul seu se va înfățișa în comună pentru continuarea lucrării.

Totodată vor fi înștiințați toți proprietarii, că dacă ar avea ceva observări sau plângeri temeinice, să se folosească de această împregiurare dată. Pe lângă arătarea documentelor în ziua și termenul hotărit, cei neîndreptățiți își pot arăta dovezile înaintea judecătorului trimis.

Fiecare proprietar este îndatorat ca să-și arete toate documentele, prin care poate dovedi, că așmarea, propunerea sau cererea este întemeiată. Totodată trebuie să dovedească legal, că dînsul este adevăratul proprietar și că cu drept are sau trebuie să aibă proprietatea sau moșia din întrebare. La dorința trimisului judecătoresc, fiecare document îl va da în copie sau chiar în original pe lângă reversal în toată regula.

Ca trimisul autorității cărților funduare să poată isprăvi lucrarea lui încredințată mai punctual și în timp mai scurt, proprietarii pământurilor sânt îndatorați în bine priceputul lor interes, a-și preda toate documentele de lipsă judecătorului. Conform acestora se lucră cărțile funduare și așa se statoresc mai temeinic drepturile de proprietate asupra deosebitelor particule de pământ.

Terminând trimisul în fața locului regularea, atât protocoalele funduare, cât și toate documentele trebuincioase le va străpune autorității cărților funduare. După primirea acestora autoritatea respectivă, de nou va trimite o comisiune, aceasta va pune de nou termen la fața locului, care o va aduce la cunoștința proprietarilor prin vestire publică. Antistia comunală va alege dintre proprietarii mai de frunte și deștepti bărbați de încredere, cari cunosc toate stările de proprietate. Acestia vor reprezenta proprietarii comunei și vor servi comisiunii cu toate delușirile de lipsă. În casuri de nedumeriri sau numele proprietarilor sânt mai multe asemenea, bărbații de încredere trebuie să spună apriat, drept și adevărat, cine este adevăratul proprietar.

Ori unde s'ar porunci s'au ordona pe lângă motive destul de temeinice regularea nouă a cărților funduare, proprietarii să primească cu toată încrederea și bucuria pe judecătorii trimiși cari au chemarea de a regula aceste cărți de proprietate.

Astăzi în foarte multe comune, altul este proprietarul cărților funduare, altul celor catastrale și altul care în adevăr folosește ca posesor proprietatea. În asemenea împregiurări regularea este o trebuință, care nu mai poate suferi aminare.

Aflându-se proprietarii înaintea întocmirilor cărților funduare, au datorință față de sine a căuta de-ămăruntul atât cărțile funduare cât și coalele catastrale. Dacă află greșeli și în scrieri, cari deloc nu corăspund adevărului, acele să le descopere înaintea judecătorului trimis pentru regulare. Să dovedească cu de-ămăruntul prin documente erorile și să ceară coregerea acelor.

Coalele catastrale. Aceste servesc deoparte ca documente autentice și publice pe temeiul cărora se face împărțirea dării de pământ pe deosebiții proprietari. De altă parte, scopul acestor coale este de a ține în evidență ori-care schimbare de proprietate. Așa după-cum proprietatea trece la proprietarul cel nou, așa trebuie să treacă la dînsul și darea de pământ.

Autoritatea cărților funduare, despre ori-care schimbare de proprietate, trimite din diregătorie antistiei comunale, câte o copie din judecările, prin cari proprietatea trece la alt proprietar.

După-cum se prescrie prin aceste hotăriri, diregătorii încredințați cu purtarea (adunarea, păstrarea) și supravegherea afacerilor de dări cât și catastro, toate schimbările trec la noul proprietar în așa măsură sau proporțiune, după-cum se prescrie prin judecata sosită dela cărțile funduare.

De regulă în comune transcrierea sau strămutarea aceasta o îndeplinesc notarii cercuali. Dinșii sânt încredințați a ține în seamă și evidență, darea atât după proprietăți cât mai virtos darea de pământ. Darea chiar în așa măsură trece la noul proprietar, în care s'a cumpărat întreaga, jumătate ori a treia parte din avere.

Coalele catastrale arată proprietarul, proprietatea, ramul de economie în care s'a aflat pământul când s'a făcut catastro, classa în care cade această proprietate. Mai departe mărimea cât și venitul curat cât dă această parte de proprietate. Din aceste coale se poate afla cu cari proprietari este în vecinătate proprietatea.

După venitul curat catastral se împărțește darea de pământ.

În prezent procentul dării după pământ este satorit cu 17.1%, din cari se adună aproape 26 milioane în tot anul. Pentru desdaunarea proprietăților se mai plătește o provisiune de 8.4%. Așa darea pământului în patria noastră este satorită cu 25.5%.

Exactitatea, corectitatea și bunătatea cărților funduare și catastrale, pentru fiecare proprietar este o trebuință neîncungiurată. Unde se află greșeli în cărțile funduare și catastrale, proprietarii adeseori plătesc dare nu după proprietatea din natură și folos, ci după-cum sânt erorile. Unul cu pământ puțin în folosință plătește dare multă, altul cu pământ mult plătește dare puțină. Mai ales proprietarii dintr'o comună, cari poartă unul și același nume sânt adese-ori schimbați, atât în cărțile

funduare cât și în catastrofe. Adese-ori dirigătorii încredințați cu aceste transcrieri necunoscând pe fiecare proprietar fac cele mai mari erori.

Nu se poate destul recomanda și sfătui fiecărui proprietar, ca în tot anul să-și cearce cel puțin odată proprietatea sa atât în cărțile funduare cât și în catastro. Dacă cearcă află îndată, că sunt scrise pe dinsul toate părțile de pământ, lipsesc din acele ori poate sunt scrise mai multe decât folosește în natură. Tot asemenea poate descoperi îndată dacă din greșală s'ar fi intabulat pe proprietatea lui unele datorii de cari n'are de loc cunoștință.

Dacă nu petrece cu deplină grijă aceste cărți de proprietate, adese-ori se ivesc multe greșeli ori că plătește darea și pentru pământurile altora, ori că mai târziu ajunge dinsul ori în cea mai rea întemplantă moștenitorii cu multe neplăceri.

Dacă pe o proprietate se intabulează datoria altuia, acela apoi nu-și plătește datoria, vine licitația când se vinde averea împreună cu datorie. Aflându-se eroarea, numai după-ce s'a făcut licitația, cauză multă neplăceri chiar proprietarului adevărat, până poate să-și scape moșia de sub vânzarea nedreaptă. Toate aceste descălciri umblă cu procese, costă bani și vreme multă.

Cercând însuși în tot anul cărțile funduare și catastro în dată-ce am afla ceva greșală, fără întârziere trebuie să cerem corectura. Proprietarii cari nu-și cearcă nici-când aceste documente, adese-ori sunt păgubiți. Pentru poporul plugar nimic nu este mai scump ca averea, deci caute adese-ori aurul sau tezaurul său.

O bună specie de fasole

pentru

câmpiile secetoase din România.

Cred că e zadarnic de a atrage băgarea de seamă a numeroșilor cetitori, serie „Gazeta Săteanului”, asupra însemnătății fasolei ca legumă; fie pentru a se mânca în pastă sau numai boabele, căci fasolea e una din cele mai de frunte mâncări pentru poporul român.

De aceea alegerea unei bune specii (fel), trebuie să se bazeze pe cât se poate pe calitatea și cantitatea recoltei. Cantitate mare s'a dobândit pe lângă toată seceta și căldura climatei obișnuite pe câmpiile din România.

De mai mulți ani se cultivă, ca încercare și studiu, o mulțime de varietăți de fasole de diferite proveniențe la ferma dlui C. C. Datulescu, din Slobozia-Galben, județul R-Sărat. Anul acesta s'a cultivat pentru a face încercări asemănătoare în deosebitele feluri mai mult de 20 varietăți.

O varietate sau mai bine zis, o specie vecină fasolei *Dolique mangette* (*Dolichos unguiculatus*) ce se cultivă prin Sudul-Franciei și mai ales în Rovenca, unde se seamănă pe mari întinderi, s'a deosebit mai ales.

Această varietate, pe care am numit-o „Fasolea dolică de Slobozia-Galben” s'a arătat cu mult mai bună cu toată seceta și căldurile mari, producând o recoltă la

care nici n'am fi putut gândi. Această fasole e foarte remontantă, adică dă într-una flori și păstăi fie seceta cât de mare și pământul nu de cel de frunte pentru cultura fasolei.

Descrierea plantei. Fasolea Dolică, cultivată la ferma din Slobozia-Galben, a căpătat o îmbunătățire deplină, adică prin alegerile îngrijite a plantelor pentru sămânță s'a ajuns a se face cea mai productivă fasole pentru regiunile calde și aride.

Fasolea Dolică de Slobozia-Galben e ologă, adică n'are nevoie de araci. Crește stufos și capătă o înălțime de 40—50 centimetri. Structura, (compunerea frunzelor) ei, vigoarea tulpinelor sale se deosebesc de adevărate fasole. Frunzele sunt compuse din trei foliole triunghiulare, lungrețe, foarte netede și de un frumos verde închis. Florile se deosebesc de cele de fasole obișnuită prin carența care nu e întors în spirală; aceste flori sunt foarte mari, de un frumos roz liliachiu reunite în număr de două, rare-ori patru pe un cotorăș viguros și tare. Păstăile sunt verzi deschise, drepte la început și îndoit, atârând în jos din cauza greutateii lor; lungimea păstăilor variază de la 15 până la 25 centimetri lungime. Sunt foarte înguste, aproape filiforme și puțin umflate în dreptul boabelor. O păstăie cuprinde 8 la 16 boabe mici, în forma rinichilor, de culoarea cafelei cu lapte, cu o mică pată galină-verzui, cu centrul alb în dreptul ombelicului. Litra de sămânță cântărește cam 760 grame și 100 grame cuprinde 740 boabe.

Această varietate cultivată cu plin succes la Slobozia-Galben, e în adevăr de productivitate surprinzătoare. Vom lua de model la descrierea noastră cultura făcută în acest an, la stabilimentul de horticultură al directorului „Gazetei Săteanului”.

Cultura. Un bun pământ de o întindere de un hectar, fu plantat cu fasolea Dolică de Slobozia-Galben. Acest teren fusese în 1894 din cel sămănat cu orzoaica Hanna Pedigrée de Moravia și îndată ce aceasta s'a secerat fu arat. În această primăvară arătura fu arată și grăpată în lung și lat la 10 și 11 Maiu. Apoi șese lucrători plantară cu rarița de mână la 80 centim. depărtate câte 3—4 boabe în cuiburi. Cantitatea sămânței întrebuințată fu de 22 chilogramme 500 grame.

Cu toată seceta răsărirea fu regulată. La 5 Iunie se săpa întâiași-dată și a doua fu făcută la 24 Iunie, în urma unei mici și singure ploii. Dela 25 Iulie se începu culegerea păstăilor verzi pentru piețe și pentru trebuințele fermei. Până la 1 August această culegere se ridică la 1125 chilogramme de păstăi verzi foarte fragede și cele mai bune și căutate pentru mâncare și salată.

Dela 14 August se începă recolta păstăilor uscate cari au produs până la 27 August 1435 chilogramme de frumoase boabe, pe cari dl C. C. Datulescu le punne în vânzare.

Deosebit că din această varietate așa de extraordinar rodnică și care înfloresce mai într-una, se culege încă regulat 10—15 chgr. fasole verde pe săptămână și cum e încă foarte verde, probabil că va pute fi culeasă încă mult timp.

Dolica de Slobozia-Galben cultivată în asemănare cu fasolea galbină de China, neagră timpurie de Belgia și diferite varietăți de flageolet și mai mult ca îndoită recoltă.

Dolica de Slobozia-Galben, e foarte căutată pe piețe, păstăile ei sunt fără ață, fără parchemin, foarte fragede și gustoase.

Pentru consumațiunea boabelor uscate, e una din cele mai bune fasole pentru hrănirea omului. Deosebit că fierbe repede, e spornică, căci se umflă mult și e foarte gustoasă.

Pentru a se răspândi în țeară această varietate de fasole cu producțiunea mare, mult mai sigură ca toate celelalte varietăți, ferma dela Slobozia-Galben va expeda franco în toată Țeara-Românească prin postă ori-cui va cere săcușoare plumbuite de 3 chilo, de 5 chilo, 10 chilo și mai mari.

Săcușoarele de 3 chilo, se trimit cu colecte postale rurale în ori-ce sat din țeară; ele se predau fără vr'o altă plată, în mâna adresantului.

Săcușoarele de 5 chilo, 10 chilo și mai grele se trimit cu posta în ori-ce comună urbană sau gări, tot franco de port.

Prețul e câte 3 lei chilogramul de fasole dolică de Slobozia-Galben, (în care sumă intră și transportul până la destinație); se poate cu ușurință trimite din ori-ce sat prin mandate postale rurale de 1 la 25 lei (se plătește taxa mandatului 25 bani). Banii se depun în mâna factorului rural care dă chitanță din un registru cu matcă și care-i expediază la adresă. Se află de vânzare la dl Datulescu, R-Sărat.

Fasolea dolică de Slobozia-Galben, nu trebuie confundată cu Dolicele din țerile meridionale, din care a eșit această varietate, deoarece-ce diferă nu numai prin culoarea floarei, bobului și felul vegetațiunii, dar' mai ales pentru-că dă în climatul câmpiilor din România, recolte mai sigure, mai mari și de mai bună calitate alimentară.

Această întocmire sau îmbunătățire și punerea în neguțorie a acestei fasole, care va avea un mare viitor în ținuturile din România, unde e lipsă de ploi și prea multă căldură, în o mare parte a anului, se datorează stabilimentului de horticultură al directorului „Gazetei Săteanului”.

Despre îngrășatul porcilor.

(Urmare).

Scopul îngrășatului.

În economie economul de regulă are însemnătate mare. De altă parte economul prin această lucrare, își asigurază pentru sine, familie și în multe locuri pentru servitori, unsoarea trebuincioasă peste an în bucătărie, fără care nici o mâncare mai bună nu se poate. Carnea și slămina de porc, pentru fiecare econom după pâinea de toate zilele sunt cele mai de lipsă. De altă parte, economul poate cu câștig pe această cale folosi grăunțele, care altcum i-ar rămânea cu prisos în decursul anului. Mai ales în ținuturi mai depărtate, de unde grăunțele numai cu multă greutate și cheltueală s'ar putea

duce spre vânzare în piațe. Ingrășatul porcilor este o deprindere folositoare. Atât în piațele din apropiere, cât și în țările învecinate, porcii se pot vinde cu mai puține cheltuieli, decât grăunțele.

Facă-se ingrășarea pentru ori-care trebuință, nisuița economului să fie, că din grăunțe și alte produse potrivite se scoată unsoare, slănină și carne. Dintre toate animalele de casă porcii sunt mai acomodați spre acest scop. Acestia sunt așa zicând nesațioși. Mănâncă toate legumile, grăunțele și având stomac sau rinză bună, mistuesc toate în vreme scurtă. De aici urmează că se pot ingrășa foarte bine.

Știința ingrășatului se reduce la împregiurarea, ca porcilor să li-se dea cât de bună și multă mâncare, din care să se formeze grăsime.

Ori în care împregiurări, dacă voim a produce ceva, fiecare lucrare trebuie să are lipsă de anumite materii, unelte sau trebuințe. Întocmai așa suntem și cu ingrășatul. Înainte de a intra în această deprindere să-ți siliți, ca odată să ne îngrijim despre animalele, obiectele și materiile de care avem trebuință. Fiecare econom, ori că voește a ingrășa porci, ca să neguțătorească cu dinșii, ori pentru trebuințele casnice. În tot cazul sau la toată întâmplarea are trebuință de trei lucruri: de porci, coteț și nutreminte.

Despre alegerea porcilor de ingrășat.

După-cum economul dorește a ingrășa porcii, de friptură ori de unsoare, așa va trebui să-și aleagă animalul.

Dacă economul dorește, ca să vândă porcii în stare fragedă, adică îndată după fătutul scroafelor, atunci trebuie să nutrească scroafele înainte de fatat cu două săptămâni foarte bine. Îndată-ce scroafele au fătat, le va nutri cu păsat sau rîșnături (urlueală) de cucuruz, în așa măsură, cât numai pot consuma. Purcii trebuie ținuți în coteț curat și călduros, pentru aceea să li-se aștearnă moale și îndestulitor. Cotețul să fie cât se poate de întunecos și purcii să nu fie sloboziți pe afară. Purcii așa grijiiți în 2—4 săptămâni pot fi scoși la vânzare.

Cele mai însemnate cerințe pentru porcii meniți pentru ingrășare sunt următoarele: Nu pot fi întrebuințați cu bun rezultat la ingrășat verii nici scroafele, cari nu sunt căstrate (jugănite). Așa se pofteste ca înainte de a fi ecoliiți pentru ingrășat să fie căstrați. Deloc nu pot fi luate pentru ingrășare scroafele, cari se află în stare de fătat. Cu privire la căstrarea scroafelor mai recomandabil este, ca însuși cumpărătorul să-și câștige datele trebuincioase, că într'adevăr scroafele sunt căstrate.

La alegerea sau cumpărarea porcilor pentru ingrășare se pofteste, ca aceea să fie totdeauna din rasa mai bună de ingrășat. Nici când economul nu se scumpească a plăti cu ceva mai scump porcii de ingrășat, numai să aibă deplină asigurare, că sunt din rasă ori fel bun.

Semnele mai apriate din care se pot cunoaște porcii mai aplecați spre ingrășare sunt mai multe. De regulă porcii mai leneși, cărora bucuros le place a ră-

mănea tot culcați dacă sunt sătui și abia arată ceva semne nepăsători, sunt foarte buni de ingrășat. Aceia, cari îndată după sculare înainte de ce ar pași mai departe se întind și-și încovoie (pleacă) spatele. Dacă pielea de pe pânțecă atîrnă spre pământ, mijlocul este destul de lat, privirea ochilor lungă și lenevoasă, somnoroasă, părul nu este aricios, ci moale și creț, urechile late și mari sunt buni de ingrășat. Nu sunt buni de ingrășat deloc porcii atari, dacă urechile mari și coada lungă cu toată ușurătatea o pot mișca și când la ori-care mișcare se arată spărioși. Deloc nu hotărăște la ingrășat culoarea părului.

Mai presus de toate se pofteste ca porcii aleși pentru ingrășare să fie deplin sănătoși.

După-cum poftesc semnele din afară ca porcul să fie folositor spre ingrășare, cu atât mai virtos hotărăsc bunătatea părților dinlăuntru.

Nu mai mult decât sminteala unui picior este destul ca porcul luat la ingrășare să nu răspundă deplin așteptării. Îngreunându-se porcul prin ingrășare trei picioare nu sunt destul, ca să poară purta greutatea și găsimea trupei, așa nici la mâncare nici la beutură nu poate merge de sine. Numai porcul deplin sănătos și întreg poate fi ingrășat ca să aibă folos.

În urmă nu sunt buni pentru ingrășat porcii cari tușesc ori gem când sunt culcați, se adună la olaltă, ori dacă sculându-se din culcuș își ridică spinarea în sus, încât trupul se face cocoșat. Dacă urechile ar fi strimbe și și-ar purta capul plecat, ori ar merge strîmb, atunci avem semnul că porcul a pătimit de apoplexie. Cât se poate porcii de ingrășat mai bine este să fie cumpărați dela oameni cunoscuți, dacă economul n'ar avea din ai sei. Porcii minăți în tîrg, dacă li-se dă ceva grăunțe se scoală cu greu la grăunțe și începînd a mânca prind bucatele ca cu gura altora, deloc nu pot fi recomandați pentru cumpărare.

(Va urma.)

Știri economice.

Merceologia și tehnologia. Sub acest titlu a scos la lumină în luna trecută profesorul *Arseniu Vlaicu* o carte de 895 pagini octav mare, care costă 5 fl. După-cum se vede, cartea este de un cuprins bogat și fiindcă se ține de ramul economiei, datorința ne este să pătrundem în aprețierea ei.

De câte-ori se serie pentru lățirea cunoștințelor economice câte o carte, trebuie să simțim adevărată bucurie, fiind că chiar în acest ram al literaturii suntem mai săraci și aici avem multe trebuințe.

Cartea în felul seu implinește un gol. Așa profesorul *Vlaicu* a făcut o lucrare despre a cărei trebuință, cine judecă din cunoștința împregiurărilor noastre românești, deloc nu se va îndoi.

Cartea este scrisă ca să servească de manual pentru „școalele de neguțatorie, meserii și studiu privat“, după-cum însuși autorul mărturisește.

Cartea este scrisă într'o limbă ușoară, înțeleasă și plăcută. Materia și lucrurile din

carte dovedesc, că autorul și-a pus toată silița a da cetitorilor sei o carte bună, compusă cu știință și pricepere. Autorul vrednic s'a făcut de recunoștința tuturor aceluia, cari se vor folosi de dînsa.

Pe lângă bunătate datorința ne impune ca să arătăm și unele scăderi; lumina încă își are umbra sa. Scăderile însă se referesc mai mult la formă.

Așa când autorul a aflat de bine a folosi la plante numirile: franceze, engleze, italiene, germane și ungurești, era la loc dacă se puneau și în limba latină. În partea unde vorbește despre minerale autorul n'a folosit nici numirile străine, nici terminii tehnici și încă chiar în acela regnu natural, care este mai puțin cunoscut și la care numirile latine dintr'o asemenea bună lucrare n'ar fi iertat să lipsească.

Era bine dacă cartea așa după-cum preținde natura materiei, nu trecea cu vederea tractatul despre animale și legume.

Când autorul a lucrat 56 coale de tipar chiar din socoteală economică n'a fost iertat a înceta cu lucrul și a nu-l isprăvi. Cu atât mai virtos, că în 34 coale putea fi lucrată și materia lăsată la o parte.

Autorul trebuia, să împărțească materia după cele trei regnuri naturale. *Merceologia* trebuie să fie lucrată în trei volume: Plante, animale și minerale. Prin aceasta de o parte lucrarea era deplină, de alta dedea mod și ocaziune ca cartea să poată fi cumpărată și în volume singuratic. Așa fiecare volum cuprinde chiar și în sine un întreg; dar și toate trei formau o carte.

Acestea sunt, după modesta mea părere, părțile mai umbroase ale lucrării de față. Pe lângă toate acestea și cumpăna adevărului și dreptății se inclină spre muncitorul sîrgincios, care ne-a dat o lucrare foarte trebuincioasă. Tot începutul e greu, apoi profesorul *Vlaicu* a pregătit o lucrare, care în literatura noastră nu este. Mergînd pe cale de alții ne umblată, mirare nu este, că multe greutăți a trebuit să învingă.

Dacă însă va fi stăt de pîrtinit, ce noi cu toți trebuie să-și dorim, ca cartea să ajungă a doua ediție, atunci și scăderile auintite sperăm că vor fi delăturate.

I. C.

Monografia comunei

Orlat.

De

Romul Simu, învățător.

(Urmare și fine.)

20. Unii economi își asigură chiar și bucatele din câmp în contra grindinei. Și acesta încă e un lucru bun.

21. Mulți se bagă fără multă socoteală și fără lipsă de tot mare în datorii. Pentru acestia institutul »*Brădetul*« nu este o binecuvîntare, ci o pedeapsă. Spre norocirea noastră, de acești oameni nu sunt mulți și să dea D-zeu nici să nu fie.

22. Înmulținduse oamenii, ear' pământul rămînînd același pentru totdeauna, este cel mai înțelept lucru a ne împărți cât mai mulți copii la meserii și negoț. Noi ar trebui să avem încă acum din sinul comunei noastre mai multe zeci de meseriași de tot felul și neguțători.

Dar' ce n'am făcut pân'acum, am mare nădejde, vom face în viitorul apropiat. Cu chipul acesta copiii, rămași la economie, vor putea trăi mai bine și cei-ce se vor face meseriași și neguțatori deasemenea, pentru-că „o meserie face cât o moșie”.

O nație fără meseriași și neguțatori, ca a noastră, în aceste timpuri grele nici nu o poate duce departe. Noi am rămâne de pururea atirători de alte neamuri, ca robi ai lor. Ear' cu meseriași buni de ai noștri la sate și orașe, banii Românilor ar ajunge tot în mâni românești și astfel am ajunge mai ușor la bunăstare și fericire.

Chiar și comuna noastră are lipsă acum de un rotar bun, un faur, un mésar, un bărdaș și un zidar în toată regula; apoi de morari, de neguțatori și alții. De altcum un meseriaș și un neguțator bun poate trăi ori și unde în lume.

Dar' nu ajunge numai să ne dăm copiii la meserii, ca să devină niște „meșteristrică”, ci trebuie să-i dăm la stăpâni harnici și după-ce au eșit ca feciori (calfe), să le dăm privilegii ca să lucre și la alți stăpâni și se umble prin orașe și țeri, pentru-ca la timpul seu să poată sta alături cu un meseriaș de ori-ce nație.

Bună ispravă ar face în această privință comitetul școlar, bisericesc și comunal, luând în mână sa pornirea copiilor la meserii și negoț, creând chiar și unele ajutoare din fondurile de sub chivernisirea lor.

Un astfel de comitet ar fi vrednic de binecuvântarea urmașilor noștri.

23. Pentru-ca meseriile să prindă rădăcină încă din cea mai fragedă vîrstă, este foarte de lipsă să se încurajeze propășirea lucrului de mână în clasa de băieți, unde deja se fac pălării de paie, corfițe de nuiele de răchită și mănuși de lână pentru lucru în timpul iernei.

Asemenea și lucrul de mână în clasa de fete dedându-le și la cusutul cu mașina, care ne lipsește și la țesutul în răsboaie mai nouă, la torsul cu furca cu roată ș. a.

Dar' nu numai de binele seu și a familiei trebuie să poarte omul grije, ci și binele de obște să-l aibă în vedere: înflorirea comunei, a bisericii, a școlii ș. a. multe.

De aceea:

24. Vom căuta chipuri și feluri de a înmulți venitele alodiului, ale bisericii și ale școlii fără de a îngreuna tare pe singuratici. Unde aceste stau bine pot și ele face mult pentru înaintarea comunei.

25. Să avem încă de pe acum în vedere procurarea unei case comunale mai corăspunzătoare.

26. Să ne punem de țintă pentru viitorul cel mai apropiat facerea unei biserici mai mari și mai frumoase.

Treaba grănarelor bisericești să nu o scăpăm din vedere.

27. Fiind de lipsă întemeierea unui post de învățator sau mai în grabă măcar lărgirea odăilor de învățământ, dacă nu se poate face alt edificiu mai corăspunzător, ca de pildă la Veștem, să ne îngrijim și de această treabă.

28. Să închidem progada și să o plantăm cu pomi.

29. Să pardosim pe încetul strădele și să regulăm cursul rîurilor.

30. Să regulăm trebile reuniunii pompierilor, altfel de mult înființate, care însă nu progresează, deși o astfel de instituție are se apere interese atât de mari în casuri de nenociri, fiind totodată și un mijloc foarte potrivit de a ne deda la rînd bun și disciplină.

31. Să spriginim reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea bisericii, care și-a pus de țintă să facă din biserică o adevărată casă a lui D-zeu, și de a înainta cultura religioasă și morală a poporului.

32. Să spriginim corul bisericesc deja înființat. Un astfel de cor e cea dintâiu și cea mai de lipsă podoabă a unei biserici. El încă e un mijloc de înaintare în cultură peste tot, în cea religioasă și morală îndeosebi.

33. Să împămîntenim cărțile de rugăciuni la poporul nostru, cum au făcut Sașii și alte popoare. Domnul preot Constantin Lucaciu a scos la lumină în această vară niște cărți de rugăciuni, adevărate mărgăritare, cari n'ar trebui să lipsească din nici o casă. Predici acomodate vor pune la cale, sînt sigur, și acest lucru mîntuitor.

34. Vom înmulți biblioteca școlară și parochială și vom stărui ca poporul să cetească din an în an mai mult. Cetirea în Dumineci și sîrbători, cum și în nopțile cele lungi de iarnă este o petrecere neîntrecută. Cu chipul acesta omul nu numai se cultivă, ci se și abate dela alte petreceri, care costau bani, cum sînt cărcimele, jocul de cărți ș. a.

Jocul de-a cărțile în priveghiuri încă nu e lucru cuviincios. Acest obicei, e de dorit, să se înlocuească cu cetirea evangeliilor ș. a.

35. Să luăm parte cât mai mulți la întrunirile agricole, ce se vor ține în comunele din apropiere și să abonăm și cetim „Foia Poporului”, în care se scriu sfaturi, cum numai se poate de bune, pentru înaintarea economiei, meseriilor și negoțului; apoi ne învățăm a fi mai trezi și mai conștii de drepturile și datorințele noastre, cum și a aduce tot felul de jertfe pentru înaintarea noastră pe toate cărările vieții.

36. Să purtăm de grije, ca portul nostru național, atât bărbătesc, cât și femeiesc, să nu se corcească.

37. Să ținem de sfinte obiceiurile și credințele noastre cele bune și să lăpădăm cele rele, cari nu numai ne fac urgisiți înaintea lui D-zeu, dar' ne fac și de rîs înaintea oamenilor și ne aduc pagube.

38. Să stărui, ca pe viitor petrecerile noastre să fie nu numai veselitoare, dar' și pline de învățături și nobilitătoare ale inimii, s. p. petreceri cu cântări, declamațiuni și piese teatrale. Ear' dintre jocuri să se mai învețe și altele, afară de cele curat locale, așa: Romana, Ardeleana, Hăteșana, Țarina ș. a.

39. Să iubim școala și biserică. Copiii să-i dăm regulat la școală în tot timpul cât au să învețe, — adică dela 6 — 12 ani în școala de toate zilele și dela 12 — 15 în cea de Dumineca. Apoi să cumpărăm cărțile și alte lucruri de trebuință.

Dumineca și în sîrbători să-i trimitem la biserică și înșine să cercetăm casa lui D-zeu, ca să fim și în aceasta privință — cum se cade să fim copiilor noștri în toate — pildă de fapte și năravuri bune.

Să nu perdem nici aceea din vedere, că cu timpul o să avem lipsă în comună de notar, de preot, de învățătoare, de învățatori, de medic, de postar, și alți oameni învățați.

Cât de la loc ar fi chiar acum un econom și un silvicultor din sinul nostru! Acestia însă avem să ni-i formăm prin jertfe de tot felul și anume trimițînd copii la învățatură în orașe.

40. O recerință de mare însemnătate este și cultivarea limbii noastre, care aici în comună, cum am arătat, are o mulțime de scăderi.

Deci să o curățim de străinism, să-i îndreptăm rostirea greșită și să o aducem în starea de limpezire a rîurilor noastre curate de munte.

Și acum la urmă încă:

Un cuvînt de încheiere.

Urmînd povețele date în această monografie, putem fi siguri, că Orlatul așezat în *prelura* Seliștei, de care se mai țin și următoarele comune: Gurariului, Cacova, Sibielul, Valea, Seliștea, Galeșul, Tilișca, Aciliul, Secelul și Magul, și în *comitatul* Sibiiului, are să devină un opid frumușel: cu economi morali, religioși, cultivați și în bună stare, cu feluri și feluri de meseriași și neguțatori, cum și de oameni învățați din sinul seu.

Morile, piulele, joagărele, fabricile, cuptoarele de var, casele erariale (care ar fi de dorit să ajungă în mâni românești), tîrgul,*) posta, drumul de țeară și cel de fer, care are să ducă din 1895, al doilea cel mult din 1896, prin Orlat, stația la calea ferată, ce are să se facă aici, stațiunea de medicercual, pădurile ș. a. — sînt tot atâtea condiții pricioase pentru a mijloci și ele ca Orlatul să devină un loc însemnat în viitor, și la toată întemplantarea mai însemnat decum el a fost în trecut.

Pân' acum a mers prea pe nimerite și după-cum s'a întemplantat; de aceea observăm multe și mari scăderi în toate părțile. Pe viitor însă, fără un plan bine definit pînă în cele mai mici amănunte, nu mai merge. Trăim în timpuri foarte grele, în mijlocul unei lumi rafinate și stricate.

Deci planul arătat să-l avem — *popor și inteligență* — ca pe o iconă sfântă, în toate zilele înaintea ochilor, pentru-ca nici-cînd să nu ne uităm de datorințele către familia și comuna noastră, către biserică și școală, către D-zeu, limbă, nație și patrie.

Orlat, în 30 Decembrie 1894.

P. S. Asupra acestei lucrări, juriul examinător din Vaș, domnii profesori *Dr. D. P. Barcianu*, și *Demetriu Comșa*, au adus următoarea judecată:

Lucrarea e făcută după o bună împărțire, cu multă diligență, și laudabil zel. Și limba și stilul sînt, cu puține excepții, destul de bine netezite. Este dintre lucrările examinate cea mai bine succasă!

*) Tîrgul de sîptămîna se ține aici Joi; ear' cel de țeară la 40 de Mucenici și la Ispas. Tîrg de vite nu se face.